

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קונטרס
ע"ד
חלוקת הש"ס
בי"ט כסלו

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

הוצאה רביעית

יוצא לאור על ידי

ועד הנחות בלה"ק

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמישים ושלוש לבריאה

ה' תהי' שנת נפלאות גדולות

צדי"ק שנה להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א

מפתח

(א) ליקוט משיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א

431 בביאור ענין חלוקת הש"ס ושייכותה ל"ט כסלו

456 (ב) הודעה אודות חלוקת הש"ס

(ג) אגרות-קודש אודות חלוקת הש"ס:

מכתבי כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ

456 (א) ח"י שבט תש"ט

457 (ב) ט' שבט תש"ט

457 (ג) א' ניסן תש"ט

מכתבי כ"ק אדמו"ר שליט"א:

458 (ד) כ"ב טבת תש"ט

459 (ה) י"א שבט תש"ט

459 (ו) אמצע שבט תש"ט

459 (ז) י' אדר תש"ט

460 (ח) י"ג כסלו תשי"א

460 (ט) טו"ב טבת תשי"א

460 (י) כ"א טבת תשי"א

462 (יא) כ"א טבת תשי"א

462 (יב) כ"ז טבת תשי"ב

463 (יג) י"ז סיון תשי"ג

463 (יד) כ"א אדר ב' תשי"ד

463 (טו) ט"ו שבט תשט"ו

464 (טז) י"ב טבת תשי"ז

פתח דבר

לקראת חג הגאולה י"ט כסלו הבעל"ט, יום גאולת כ"ק אדמו"ר הזקן ממאסרו (בשנת תקנ"ט), ובקשר עם הנהוג לסדר חלוקת הש"ס בי"ט כסלו בכל שנה ושנה (ע"פ הסדר המבואר באגה"ק ד"ה הוכח תוכיח¹) –

הננו מוציאים לאור קונטרס ע"ד חלוקת הש"ס בי"ט כסלו, הכולל: (א) ליקוט משיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א שנאמרו בקשר לחלוקת הש"ס שהתקיימו (ברוב השנים – בתוך ההתועדויות) בי"ט כסלו (וכ"ד טבת) בכל שנה (כ"ד טבת תשי"א-י"ב. י"ט כסלו תשי"ג-תנש"א) – בביאור ענין חלוקת הש"ס ושייכותה לי"ט כסלו. (ב) הודעה אודות חלוקת הש"ס¹. (ג) אגרות כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע וכ"ק אדמו"ר שליט"א בנושא זה¹.

מערכת "אוצר החסידים"

ונש"ק וישלח. ט"ו כסלו ה'תשנ"ב (ה' תהא שנת נפלאות בכל) שנת הצדי"ק להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א, ברוקלין, נ"י.

-
- 1) תניא קו"א בסופו (קסג, א).
 - 2) נדפסה בליקוטי דיבורים ליקוט כח (ח"ד תקז, ב). ליקוט לב (שם תקצח, א).
 - 3) ליקוט מהנדפס בסידרת אגרות-קודש.

בס"ד. חלוקת הש"ס ביי"ט כסלו

א. ידוע המנהג לסדר חלוקת הש"ס ביי"ט כסלו¹ מדי שנה בשנה² – ע"פ מ"ש רבינו הזקן, בעל הגאולה (די"ט כסלו), באגרת הקודש שלו שנדפסה בסיום וחותרם ספר התניא³: "לגמור כל הש"ס בכל שנה ושנה ובכל עיר ועיר לחלק המסכתות⁴ עפ"י הגורל או ברצון, ועיר שיש בה מנינים הרבה יגמרו בכל מנין ומנין, ואם איזה מנין קטן מהכיל יצרפו אליהם אנשים מאיזה גדול בכל ישונה חק ולא יעבור"⁵.

(1) משנת תרס"ג ואילך, מפני אפס הפנאי ביי"ט כסלו, הנהיגו בליובוויטש חלוקת הש"ס בכ"ד טבת, יום ההילולא של אדמו"ר הזקן (וראה לקמן הערה 110). ומשנת תשי"ג שוב נקבע המנהג לחלוקת הש"ס ליי"ט כסלו.

(2) ראה מכתב כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע י"ד כסלו תרס"א (אגרות קודש שלו ח"ג ע' קס). "היום יום" יט כסלו. ובכ"מ – נעתקו לקמן בקונטרס זה.

(3) קונטרס אחרון ד"ה הוכח תוכיח – קסג, א.

(4) ראה סד"ה על חומותיך תרל"ח (לאדמו"ר מהר"ש): צריכים ללמוד בכל יום תושב"כ עם פרש"י שהוא תרומות מדרשי רז"ל, ונאום ה' תושבע"פ כמ"ש בהל' ת"ת* ובאגה"ק [שבפנים] שלכל הפחות צריך כל אחד ללמוד מס' גמרא בשנה.

(5) וראה אגרת הקודש ס"א בתחלתו (ד"ה פותחין בברכה – קב, א): "שמועה טובה שמעה ותחי נפשי, אין טוב אלא תורה, תורת ה' תמימה, זו השלמת כל הש"ס כולו ברוב עיירות ומנינים מאנ"ש, הודאה על העבר ובקשה על העתיד, כה יתן וכה יוסיף ה' לאמץ לבם בגבורים מדי שנה בשנה בגבורה של תורה כו". וממשיך לבאר שם בארוכה העילוי דלימוד תושבע"פ הנקראת "עזו", "הנותן כח ועזו לבחי" מתנים (ענין האמונה) לקיים ולהעמיד הראש והזרועות כו", עיי"ש.

ויש לומר, שהודאה הנ"ל על חלוקת הש"ס (בהתחלת אגה"ק) באה בתור תשובה על השמועה טובה שמילאו המבוקש באגה"ק שבסוף קונטרס אחרון (שבפנים) "לגמור כל הש"ס בכל שנה ושנה כו" (ראה לקו"ש חט"ו ע' 521. אגה"ק ס"א עם מ"מ, ליקוט פירושים כו' ע' יא). וראה בסוף אגרת זו (פותחין בברכה) "להיות לזכרון בין עיניהם כל מה שכתבתי אליהם אשתקד .. ועתה הפעם הנני יוסיף שנית ידי כו". והמכתב דאשתקד הוא בפשטות ד"ה הוכח תוכיח שבסוף קו"א (ראה שיעורים בס' התניא אגה"ק ס"א ע' 1247). אגרות קודש אדה"ז (ב"מקורות והערות" לאגרת ח) ע' תכ).

ועפ"ז, יש לקבוע התאריך של אגרת "הוכח תוכיח" לשנת תקמ"ח – ע"פ מ"ש בלקו"ד (ח"ב מג, ב); דאגה"ק פותחין בברכה "נכתב ונתפרסם עשר שנים קודם כתיבת אגרת קטנתי", היינו בשנת

(* רמב"ם הל' תית פ"א ה"א יב. טוש"ע הל' ת"ת יו"ד סרמ"ו ס"ד. הל' ת"ת לאדה"ז רפ"ב. ושם: חייב הוא לשלש זמן למידתו **שככל יום יום** שליש במקרא שליש במשנה כו' ושליש בתלמוד כו'. וראה תוד"ה לא – קידושין ל, א.

אמנם בתניא (אגה"ק) שם לא נקבעה חלוקת הש"ס ליום מסויים בשנה. וצריך ביאור בטעם קביעת החלוקה לי"ט כסלו: מהי השייכות המיוחדת בין חלוקת הש"ס וי"ט כסלו?

ב. ויש לומר נקודת הענין בזה: תורתנו הקדושה תורה אחת היא. מזה מובן, ששלימות התורה היא דוקא – בלימוד נגלה דתורה ולימוד פנימיות התורה, הנקראים גופא דאורייתא ונשמתא דאורייתא⁷; כי כמו שלימות האדם היא דוקא נשמה בגוף, כמו"כ שלימות התורה היא בלימוד נשמתא דאורייתא וגופא דאורייתא גם יחד. וכל אחד מוסיף שלימות בהשני.

ומטעם זה קבעו חלוקת הש"ס לי"ט כסלו, "מתן תורה דפנימיות התורה"⁸ ו"ראש השנה לחסידות"⁹ – כי עי"ז נעשה החיבור והיחוד בין נגלה דתורה (ש"ס) ופנימיות התורה (י"ט כסלו). וכדלקמן בארוכה.

ג. ויובן זה בהקדים ביאור כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁰ בזה שבאגה"ק שם מסיים, "וכאור"א מהלומדים הנ"ל (בחלוקת הש"ס) יגמור לעצמו בכל שבוע התמניא אפי שבתהלים קי"ט"¹¹. וצריך ביאור: מהי השייכות בין אמירת תהלים וחלוקת ולימוד הש"ס – הרי הם שני ענינים וחלקים שונים בתורה: תהלים הוא חלק מתושב"כ, שענינה (בעיקר) אינו לימוד בהבנה והשגה, אלא אמירת האותיות, ו"אע"פ שאינו מביין אפילו פירוש המלות מפני שהוא ע"ה ה"ז מקיים מצות ולמדתם¹² .. (ו)מברך ברכת התורה"¹³. ובפרט

תקמ"ט. ועפ"ז, אגרת הוכח תוכיח "שכתבתי אליהם אשתקד" הוא – בשנת תקמ"ח. וראה לקמן הע' 43.

(6) ולהעיר שד"ה הוכח תוכיח (שבו נאמר ע"ד חלוקת הש"ס) הוא השיעור תניא דיום י"ח כסלו, ובי"ט כסלו מתחילים מחדש הלימוד בתניא מתחלתו (כפי שנחלק התניא לימי השנה ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר). וראה לקמן ס"י, השייכות בין חלוקת הש"ס בי"ט כסלו וחלוקת התניא.

(7) זהר ח"ג קנב, א.

(8) ראה לקמן ס"ז, וש"נ.

(9) אגה"ק דכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע מיום ט"ז כסלו תרס"ב (נדפסה בקונטרס ומעין ע' 17. "היום יום" בתחלתו. אגרות קודש שלו ח"א ע' רנט). וראה לקו"ד ח"ד תשנט, ב ואילך.

(10) בשיחת י"ט כסלו תש"ד (ע' 48 ואילך).

(11) ובפועל – לא ראיתי נזהרים בזה (ראה לקמן הערה 113). – ולהעיר אשר בכמה מקומות נהוג לומר קאפיטל זה ביום השבת לאחר תפלת מנחה (וכן הי' נוהג אאמור"ז ז"ל).

(12) ואתחנן ה, א.

(13) ה' ת"ת לאדה"ז ספ"ב. וש"נ.

שאמירת תהלים ענינה הוא – תפלה, אמירת תהלות ותשבחות להקב"ה (ולא לימוד התורה)¹⁴. ואילו לימוד הש"ס הוא תושבע"פ, שצ"ל בהבנה והשגה דוקא, ו"אם אינו מבין הפירוש אינו נחשב לימוד כלל"¹³, ואינו מברך ברכת התורה?

ומאגה"ק הנ"ל (שמקשר חלוקת הש"ס לאמירת תהלים) משמע שהא בהא תליא: לימוד הגמרא הוא בשלימות כשמצרפים לזה גם אמירת תהלים, ואמירת תהלים צ"ל בצירוף לימוד הגמרא.

ותוכן הביאור בהשיחה הוא¹⁵:

תורה שבכתב ותורה שבעל-פה הן שני חלקים מתורה אחת, אשר שלימותה היא דוקא בחיבור שניהם יחד. כידוע¹⁶ שתורה (שבכתב) בפירושה ניתנה, יחד עם הפירוש שבתושבע"פ.

כתיב¹⁷ "שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך", וארז"ל¹⁸ מוסר אביך תושב"כ, תורת אמך תושבע"פ. תושב"כ היא בחי' חכמה ("אביך") ותושבע"פ היא בחי' בינה ("אמך")¹⁹: בתושב"כ – נאמרו כל המצוות, רק שהן בקיצור נמרץ בלי ביאור, כי "רצון העליון ב"ה המלוכב בתרי"ג מצות שבתורה שבכתב הוא מופלא ומכוסה טמיר ונעלם"²⁰ (נקודת החכמה, שלמעלה מהשגה). ותורה שבע"פ – היא גילוי ופירוש וביאור הדברים שנאמרו בתושב"כ בנקודה (הרחבת הבינה, שמגלית ומבארת נקודת החכמה).

14) כמובן מברכות ג, ב: עד חצות לילה הי' (דוד) עוסק בדברי תורה, מכאן ואילך בשירות ותשבחות. וראה מדרש תהלים א (הובא בפרש"י תהלים בתחלתו): נאמר (ספר תהלים) בעשרה מיני זמר כו' בתפלה בהלל כו'.

15) וראה גם סד"ה אריב"ל תש"ב (ע' 142). – בכללות הענינים דלקמן – ראה אגה"ק סכ"ט (קנ, ב ואילך). תנ"א פ, א. פח, ג. לקו"ת שמע"צ פה, א. המשך תער"ב ח"ג ע' אישעו ואילך. ועוד.

16) הקדמת הרמב"ם לספר היד בתחלתו.

17) משלי א, ח.

18) כ"ה (בשם ארז"ל) בסד"ה אריב"ל שם (וכ"ה במטה משה שער השלישי. וראה כנפי יונה ח"א פ"ד). ובאגה"ק שם (קנא, א). פח, ג. לקו"ת שמע"צ פה, א. ובאוה"ח שם. שם רעו, ב. וראה יהל אור ע' תרמא. ועוד. מ"מ ללקו"ת שמע"צ שם.

19) ראה חז"ב פה, א: מוסר אביך דא היא חכמה ואל תטוש תורת אמך דא היא בינה. וראה אוה"ח שם.

20) אגה"ק שם (קנ, ב).

"כמו מצות תפילין עד"מ שנאמר בתושב"כ²¹ וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפות בין עיניך והוא מאמר סתום ונעלם שלא פירש הכתוב איך ומה לקשור ומהו טוטפות והיכן הוא בין עיניך ועל ירך עד שפירשה תורה שבע"פ²² . . . וכן כל מצות שבתורה בין מ"ע בין מצות ל"ת אינן גלויות וידועות ומפורשות אלא ע"י תושבע"פ כו"²⁰.

והנה, ידוע המאמר²³ "הבן בחכמה וחכם בבינה", היינו, שצ"ל התכללות של תושב"כ ותושבע"פ (חכמה ובינה) יחד: גם בתושב"כ (חכמה) צ"ל "הבן" דתושבע"פ (שהיא פירושה של תושב"כ, שעל ידה אפשר לקיים המצוות בפועל, כנ"ל); וכן בתושבע"פ (בינה) צ"ל נרגש נקודת החכמה, שיסודה ומקורה הוא מתושב"כ (מנא הני מילי דאמר קרא). והטעם לזה:

בגלל האורך והרוחב בפלפולא דאורייתא בלימוד תושבע"פ יתכן שהאדם ישכח על נקודת האמת ולא יכוון אל ההלכה. ולא עוד, אלא שיכול להיות שישכח על "נותן התורה"²⁴. וכמבואר בכו"כ מאחז"ל²⁵, שבלימוד התורה, ובפרט תושבע"פ (שהיא בהבנה והשגה בשכל הגשמי), צ"ל זהירות מיוחדת שהלימוד יהי' לשמה, ביראת השם ואהבת השם, ומתוך ידיעה והכרה בנותן התורה²⁶ [שמטעם זה צ"ל ברכת התורה קודם הלימוד, כמאחז"ל²⁷ עה"פ²⁸ "על מה אבדה הארץ גו' על עזבם את תורת", "שלא ברכו בתורה תחלה" – שאף שלמדו הרבה תורה היתה חסרה אצלם הכוונה "להתעצם ולהתדבק בקדושת ורוחניות התורה ולהמשיך השכינה כו"²⁹]. וכן שהלימוד יהי' על מנת לעשות ולקיים³⁰.

(21) ואתחנן ו, ח.

(22) ראה מנחות לד, ב ואילך. ובכ"מ.

(23) ספר יצירה פ"א מ"ד. וראה בארוכה סה"מ תרנ"ט ע' עג ואילך, ובהנסמן שם.

(24) ראה קונטרס עץ החיים פ"א.

(25) ראה שבת לא, סע"א ואילך. יומא עב, ב. ובכ"מ.

(26) ראה קונטרס עץ החיים שם ואילך. וש"נ.

(27) נדרים פא, א. ב"מ פה, ריש ע"ב.

(28) ירמי' ט, יא-יב.

(29) ב"ח אר"ח סמ"ז. וראה רבינו יונה – הובא בר"ן נדרים שם. שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס מז.

(30) ראה יבמות קט, ב. ועוד.

ובלשון החסידות³¹: מכיון שהתורה שבע"פ נתלכשה בענינים גשמיים (המחליף פרה בחמור³², שנים אוחזין בטלית³³ וכיו"ב), והאדם עוסק בזה עם שכלו הגשמי, יכול להיות שהלומד יהי' בבחי' יש ודבר, וישכח על הקב"ה "נותן התורה", וישכח שהיא חכמתו ורצונו ית' (משא"כ בתושב"כ שנרגש בה יותר האור האלקי כי לא נתלכשה בלבושים גשמיים כ"כ וגם לא בשכל גשמי, להיותה למעלה מהבנה והשגה, כנ"ל). ואפילו באם לומד סתם (בלא אהבה ויראה ולא לשמה, אבל גם לא לשם כוונה אחרת), הנה מחמת ההתלכשות בלבושים גשמיים ובשכל והשגה גשמית, נעשה הלומד עי"ז יש ודבר "ויפול הנופל ממנה, וסוף הדבר הוא שילמוד שלא לשמה ממש כו"³⁴.

וזה נוגע (לא רק כלפי שמיא, אלא) גם להצלחה בהלימוד ובהבנה והשגה שלו לכוון ולהגיע למסקנא נכונה ואמיתית, כי באם הלימוד שלו הוא שלא לשמה, לקנתר או להתייחר או משום פני' אחרת, הרי זה יעוור עיני חכמים³⁵ (אפילו), ומטה את שכלו, שלא יבוא למסקנא נכונה ואמיתית בשכל (וכ"ש שלא יכוון להלכה).

ולכן צ"ל "חכם בבניה", המשכת וגילוי תושב"כ בתושבע"פ – לזכור את הנקודה (חכמה), שהוא לומד תורתו של הקב"ה (אשר "נתן לנו את תורתו"³⁶), ובמילא צ"ל לימוד התורה בביטול, אשר עי"ז יהי' הלימוד לשמה, בלי שום פני', ויצליח בלימודו, ויכוון אל המסקנא האמיתית ואל ההלכה האמיתית.

ד. ועפ"ז תובן השייכות דאמירת תהלים ללימוד (חלוקת) הש"ס – לפי שצריכה להיות השלימות של התכללות שניהם יחד:

גם בלימוד תושבע"פ בהבנה והשגה, צ"ל ההכרה וההרגשה שזוהי תורתו של הקב"ה (שלמעלה מהשגה), וזהו היסוד לכל הלימוד וההבנה

31 קונטרס עה"ח שם. סד"ה אריב"ל תש"ב.

32 משנה ב"מ ק, א.

33 משנה ריש ב"מ.

34 קונטרס עה"ח פי"ב.

35 שופטים טז, יט.

36 נוסח ברכת התורה.

והשגה שלו. והכרה זו באה ע"י אמירת תהלים, שעיקר ענינה הוא אמירת האותיות של תורה שבכתב (בלי הבנה והשגה), מכיון שניכר בה בגלוי שהיא תורתו של הקב"ה.

ויש להוסיף בזה ע"פ הנ"ל שאמירת תהלים הו"ע התפלה, אמירת תהלות ותשבחות לה' – שהרי הכח ללימוד התורה לשמה, והצלחה בלימוד התורה בכלל, בא ע"י הקדמת עבודת התפלה (ע"ד "ברכו בתורה תחלה"), וכדברי אבא בנימין³⁷ על תפילתי שתהא סמוכה למטתי (שלא רצה גם ללמוד קודם התפלה)³⁸ מפני מעלת עסק התורה שאחר התפלה³⁹. והטעם לזה – כי ענין התפלה הוא "דע לפי מי אתה עומד"⁴⁰, עד שעומד בתכלית הביטול "כעבדא קמי מרי"⁴¹, והתפלה היא ככוונה והתבוננות זו שהוא עומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה וכו'. ופעולת התפלה נמשכת אח"כ בלימוד התורה שלו ("מבית הכנסת לבית המדרש"⁴²), שהלימוד יהי' לשמה⁴³, ביראת ה'⁴⁴.

וכן לאידך: גם באמירת תהלים (תושב"כ) צ"ל לימוד והבנה והשגה ("הבן בחכמה"). ועוד: בענין התפלה בכלל – צ"ל לימוד התורה כדי לדעת דיני התפלה, נוסח וכוונות התפלה, זמן התפלה וכו"ב.

ויתירה מזה: ספר תהלים (הוא ממוצע ה) מחבר תורה ותפלה – כי ספר תהלים הוא א' מכ"ד ספרי קודש⁴⁵ (תורה), ויש בו גם המעלה של הבנה והשגה בתורה נולא עוד, אלא כמו הלימוד בענינים הכי עמוקים בתורה,

(37) ברכות ה, ב.

(38) פרש"י שם.

(39) ראה לקו"ת ברכות צו, ב. ושם, שע"י התפלה נעשה שלימות היחוד דתושב"כ ותושבע"פ (חתן וכלה).

(40) ראה ברכות כח, ב.

(41) שבת י, א.

(42) ראה ברכות בסופה. טושו"ע (ודאדה"ז) או"ח ר"ס קנה.

(43) ע"פ המבואר בפנים, יובן מ"ש באגה"ק ס"א (ראה לעיל הערה 5), ש"עת וזמן החיזוק והאומץ הורועות והראש היא שעת תפלת השחר שהיא שעת רחמים ועת רצון העליון למעלה" – אף שמבואר שם לפניו שזהו ע"י לימוד תושבע"פ ("שהיא בחי' גילוי רצון העליון") – כי ע"י התפלה נמשך באדם הנומד (הידיעה והרגש ב) גלוי רצון העליון (של נותן התורה) בתושבע"פ.

(44) ראה בארוכה קונטרס התפלה. ובכ"מ.

(45) ראה ב"ב יד, סע"ב.

כבקשת דוד⁴⁶ "יהיו לרצון אמרי פי . . יהיו קורין בהם (במזמורי תהלים) והוגין בהם ונוטלין עליהן שכר כנגעים ואהלות"⁴⁷; וביחד עם זה הרי תהלים הוא ענין התפלה, תהלות ותשבחות לה'. ולכן יש לומר, שע"י תהלים דוקא נעשית שלימות החיבור ד"חכם בכינה והבן בחכמה", תושב"כ ותושבע"פ.

ה. והנה, בתורה שבע"פ עצמה ישנם ג"כ שני חלקים, שהם בדוגמת ב' ענינים הנ"ל דתושב"כ ותושבע"פ (תהלים וש"ס), ובכללות יותר – תפלה ותורה. והם – חלק ההלכה וחלק האגדה שבתושבע"פ, ובכללות יותר – נגלה דתורה ופנימיות התורה.

[וי"ל טעם הדבר, כי כדי לפעול שהלימוד יהי' לשמה, ויהי' חדור עם יראת שמים והכרה בנותן התורה כו', צריך הביטול והקבלת עול שבתושב"כ ובתפלה לחדור גם בהבנה והשגה שבלמוד התורה (שבע"פ) עצמו (שענינו – הבנה והשגה), שהלומד יבין ויבוא בשכלו להידיעה וההכרה ב"נותן התורה"].

ההפרש בין נגלה דתורה ופנימיות התורה הוא⁴⁸ – שבנגלה דתורה (הנקרא "עץ הדעת"⁴⁹, "אילנא דטוב ורע"⁵⁰) עיקר הלימוד הוא בהתלבשות בענינים גשמיים של העולם, וגם בדברים אסורים, כדי לברר ולהבדיל בין איסור והיתר, טומאה וטהרה, וכן בדיני נזיקין, שהלימוד מתלבש בטענות של שקר (ראובן טוען כך, שמעון טוען כך) לברר האמת מן השקר וכו'. משא"כ בפנימיות התורה (הנקראת "עץ החיים"⁵⁰) עיקר הלימוד הוא בעניני אלקות וענינים רוחניים, ביחודים עליונים וסדר השתלשלות העולמות ועשר ספירות וכו'.

ושונים הם גם בדרך ואופן הלימוד: לימוד הנגלה הוא באופן דקושות ותירוצים ומחלוקת, שבתחלה קס"ד שהסברא היא כך וכך ואח"כ

46 תהלים יט, טו. מדרש תהלים א. יל"ש שם רמז תריג.

47 עליהם אמר ראב"ע לרבי עקיבא "כלך מדברותיך ולך אצל נגעים ואהלות", "חדל מדברייך עד שתגיע אצל נגעים ואהלות שהן הלכות עמוקות" (חגיגה יד א וברש"י שם).

48 ראה תניא אגה"ק סכ"ו. קונטרס עה"ח פי"א ואילך.

49 ראה שם פ"ה. וש"נ.

50 זח"ג קכד, ב (ברע"מ). הובא ונת' במקומות שבהערה 48.

מגיעים להבנה עמוקה יותר ושוללים את הסברא הקודמת. ואילו פנימיות התורה "לית תמן לא קשיא כו' ולא מחלוקת"⁵⁰.

ובהתאם להחילוק בין נגלה דתורה ופנימיות התורה – חלוקים הם גם באופן פעולתם על האדם הלומד:

בלימוד הנגלה מצ"ע, שהוא בהתלבשות שכל האדם בענינים גשמיים (שמעלימים ומסתירים על האור האלקי שבתורה), יכול לשכוח ר"ל על קדושת התורה ועל הקב"ה נותן התורה (כי הוא מרגיש בלימודו רק את הענין הגשמי שעוסק בו והשכל הגשמי המלוכבש בו), כנ"ל (בנוגע לתושבע"פ בכלל). משא"כ לימוד פנימיות התורה מביא את האדם הלומד לידי הכרה וידיעה בהקב"ה נותן התורה, כי פנימיות התורה לא נתלכשה בלבושים גשמיים, ואדרבה – "היא מדברת בענינים רוחניים ובעניני אלקות בכלל, וגם השכל וההשגה בזה היא השגה רוחנית, ונרגש בה האור האלקי וכל ענינה הוא לידע את ה' ולבוא לידי אהבה ויראה"⁵¹. ולכן, אף שההשגה באלקות (בפנימיות התורה) היא רק ידיעת המציאות (ולא המהות)⁵², מ"מ ה"ז ידיעה והכרה בה' נותן התורה, ומביאה את האדם לידי אהבת ה' ויראת ה', ושלימוד התורה שלו יהי' לשמה.

וזהו גם הענין דחלק האגדה שבתושבע"פ (כידוע שהלכה היא חלק הנגלה שבתורה, ואגדה היא חלק הנסתר שבתורה⁵³), ולכן צ"ל הלימוד "בדרשות ההגדות להתבונן מתוכם מוסר השכל לידע את ה', כמו שאמרו חכמים רצונך שתכיר מי שאמר והי' העולם למוד דברי אגדה שמתוך כך אתה מכיר את הקב"ה ומתדבק בדרכיו, כי רוב סודות התורה שהיא חכמת הקבלה וידיעת ה' גנוזים באגדות"⁵⁴.

ו. עפ"ז מובן ששלימות לימוד התורה היא – בלימוד נגלה דתורה ולימוד פנימיות התורה⁵⁵ גם יחד (ע"ד הבן בחכמה וחכם בבינה כנ"ל), כי

51 קונטרס עה"ח פי"ג. וראה גם מכתב שנדפס שם בסופו (ע' 82 ואילך). אגרות קודש אדמו"ר מוהרש"ב ח"ב ע' תשיג ואילך.
 52 ראה תניא קרי"א קנו, ב. לקו"ת ויקרא ה, א ואילך (חלקם נעתם לקמן ס"ו).
 53 ראה גם לקוטי לוי"צ אג"ק ע' קיד.
 54 הלי' ת"ת לאדה"ז פ"ב ה"ב. וש"נ.
 55 ראה הלי' ת"ת לאדה"ז פ"א ה"ד, וש"נ. הקדמת הרח"ו לשער ההקדמות (נדפס בסוף קונטרס עה"ח ע' 61 ואילך).

הם ב' חלקים מתורה אחת, ונגלה דתורה היא גופא דאורייתא ופנימיות התורה היא נשמתא דאורייתא, וכמו ששלימות האדם היא בחיבור הנשמה והגוף ועד שנעשים מציאות אחת, ושלימות הנשמה תלוי' בשלימות הגוף וכן שלימות הגוף תלוי' בשלימות הנשמה, כמו"כ שלימות התורה היא בחיבור ויחוד לימוד הנגלה ולימוד הפנימיות⁵⁶.

והרי כן הוא בנוגע לכללות הבריאה – שכוונת הבריאה היא לעשות לו יתברך דירה בתחתונים⁵⁷ דוקא, ע"י עבודת האדם בקיום התומ"צ (שנתלכשו בדברים גשמיים) בבירור וזיכוך גשמיות הגוף והעולם, ולעשותה כלי לאלקות ודירה לו יתברך. והכח לזה הוא מלימוד התורה: העסק בלימוד הנגלה (עיקר הלימוד בזמן הזה⁵⁸) הוא – לברר בירורים בגשמיות העולם, בין איסור והיתר כשר ופסול וטומאה וטהרה כו'; ולימוד פנימיות התורה הוא בעניני אלקות וכו' – שע"ז נמשך ונתגלה האלקות גם בלימוד הנגלה בענינים גשמיים.

וכמה ענינים בזה:

(א) ידוע שנגלה דתורה נקראת "לחם"⁵⁹ ו"בשר"⁶⁰, "והיינו כמו הלחם והבשר יש בהן טעם וממש, כך בלימוד הנגלה שבתורה יש בה השגת המהות ממש"⁶¹, ופנימיות התורה נמשלה ל"מלח"⁶² ונקראת "יין" ו"שמן"⁶³, כי בפנימיות התורה (חכמת הקבלה) חכמתו ית' מלוכשת בענינים רוחניים, ו"אין בזה רק ידיעת המציאות ולא השגת המהות והמהות נסתר ונעלם ואינו מושג כלל להיות בבחי' טעם ממש כמו הנגלה (עד לע"ל שיתגלה פנימיות התורה⁶⁴), ולכן נמשל למלח לומר שעם היות שאין בו טעם עכ"ז הוא דייקא נותן הטעם בהבשר"⁶¹.

(56) ראה הקדמת הרח"ו הג"ל (שם ס"ע 64 ואילך).

(57) ראה הנחומא נשא טז. ועוד. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

(58) ראה אגה"ק שם. קונטרס עה"ח פ"ג.

(59) לכו לחמו בלחמי (משלי ט, ה).

(60) ראה ב"ב כב, א: אכלו בשרא שמינא כי רבא (הובא בלקו"ת שבערה הבאה).

(61) לקו"ת ביאור לד"ה ולא תשבית פ"ה (ויקרא ה, ד).

(62) לקו"ת שם. ושם ד, א.

(63) שהש"ר פ"א, ב (ג). לקו"ת קרח נד, ד. דרושים ליוהכ"פ סט, ד. אמרי בינה שער הק"ש

ספנ"ג ואילך (נב, ג ואילך). מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' רמה ואילך. אוה"ת תצוה ע' תירנה.

קרח ע' תקצג. ועוד.

(64) פרש"י שה"ש א, ב.

כמבואר בתניא⁶⁵, ש"ידיעת המציאות מההשתלשלות" בפנימיות התורה "מצוה רמה ונשאה ואדרבה עולה על כולנה כמ"ש⁶⁶ וידעת היום כו' דע⁶⁷ את אלקי אביך כו' ומביאה ללב שלם וכו' שהוא העיקר". "ור"ל כמ"ש⁶⁸ ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה ליראה את ה' אלקינו, הרי תכלית התורה ומצוות הוא לבוא ללב שלם שהוא ליראה את ה' כו', ולכן ארז"ל⁶⁹ שהתורה נקרא תרעא לדרתא לגבי יראה כו"⁷⁰. ולכן הלימוד בפנימיות התורה נותן טעם וקיום בלימוד הנגלה, שגם לימוד הנגלה יהי לשמה.

ולאידך – אינו מספיק לימוד פנימיות התורה בלבד, כי אא"פ לאדם לחיות על "מלח" לבד, או על "יין" ו"שמן" לבד (שזהו"ע פנימיות התורה), וצ"ל גם לחם ובשר, גופא דאורייתא (נגלה דתורה)⁷¹ כדי לעשות דירה בתחתונים, כנ"ל.

(ב) כמו שהנשמה מחי' את הגוף, פנימיות התורה מכניסה חיות וכוונה בלימוד הנגלה ובקיום המצוות⁷² (שגדול לימוד שמביא לידי מעשה⁷³).

(ג) נוסף לפעולת לימוד פנימיות התורה באופן ובכוונת לימוד הנגלה (לימוד לשמה – ענין הא' הנ"ל, ולימוד עם חיות וכוונה – ענין הב' הנ"ל) – הרי מובן, שע"י לימוד פנימיות התורה, שהיא הנשמה והפנימיות של הענינים בנגלה דתורה⁷⁴, ניתוסף גם עומק ובהירות⁷⁵ בהבנת

(65) קו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח – קנו, ב.

(66) ואתחנן ד, לט.

(67) דה"י א כח, ט.

(68) ואתחנן ו, כד.

(69) שבת לא, ב.

(70) לקר"ת שם פ"ד (שם, ג).

(71) ראה אגרות קודש אדמו"ר מוהרש"ב ח"א ע' קצט. וראה גם שם ע' שמט.

(72) קונטרס עה"ח שם פט"ו.

(73) ראה קידושין מ, ב. וש"נ.

(74) ראה הקדמת הרח"ו הנ"ל (שם ס"ע 62 ואילך). וראה גם קונטרס לימוד החסידות פ"א

(ס"ע 18).

(75) ראה לקוטי לוי"צ אג"ק ע' שח.

הענינים שבנגלה⁷⁶ [נוסף על זה, שע"י הלימוד לשמה אין בזה פניות עצמו המטות את השכל, כנ"ל ס"ג].

נמצא, שפעולת לימוד פנימיות התורה בנגלה דתורה היא ע"ד פעולת תושב"כ ופעולת התפלה בתושב"כ בכלל (כנ"ל ס"ג-ד). ויתירה מזה – כדברי המשנה⁷⁷, "אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש, חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין כדי שיכוונו לבם לאביהם שבשמים", שזהו התבוננות גדלות ה' וכו' – שע"י לימוד אגדה ופנימיות התורה בכלל.

ז. ובאם הדברים הנ"ל אמורים בנוגע לנשמתא דאורייתא (פנימיות התורה) בכלל, עאכו"כ בנוגע ל(פנימיות התורה כפי שנתגלתה ב)תורת החסידות – כידוע⁷⁸ שגילוי תורת החסידות – ובפרט כפי שנתגלתה לאחרי י"ט כסלו ע"י אדה"ז (כדלקמן) – הוא גילוי אור חדש בתורה, מבחי"י יחידה שבתורה, עד מעצם התורה, שלמעלה מכל ד' חלקי פרד"ס שבתורה (למעלה גם מלימוד ע"ד הסוד, נסתר דתורה), וגילוי זה פועל חידוש בכללות ענין התורה ובכל חלקי⁷⁹, כדלקמן.

והנה, חידוש זה של תורת החסידות הותחל בעיקר מגאולת אדה"ז בי"ט כסלו – כידוע⁸⁰, שאז התחיל עיקר הענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה", וביאור תורת החסידות – שבה מבוארים עומקי סודותי של פנימיות התורה – בהתלבשות בהבנה והשגה דחכמה בינה ודעת, באופן ד"יתפרנסון מיני"⁸¹ עד שגם בכחו של שכל האנושי להבינם ולהשיגם עד להתאחד עמהם.

76 ראה אגה"ק סו"ס כו: "אפשר וקרוב הדבר שידעו מפנימיות התורה כל גופי התורה הנגלית כמו אברהם אבינו ע"ה ולכן א"צ לעסוק בהם כלל" לע"ל. וזה בא בהמשך להמבואר שם, שלע"ל (לאחרי שתושלם עבודת הביוריים דטוב ורע, ענינו של לימוד הנגלה) "לא יהי עסק התורה והמצות לברר ביורין כ"א ליחד יחודים עליונים יותר כו' ע"י פנימיות התורה כו', ולכן יהי גם עיקר עסק התורה גם כן בפנימיות המצות וטעמיהם הנסתרים כו'".

77 ברכות רפ"ה.

78 ראה בארוכה קונטרס ענינה של תורת החסידות.

79 ראה בארוכה קונטרס הנ"ל סעיף ח ואילך.

80 ספר השיחות תורת שלום ס"ע 112 ואילך.

81 ל' התקו"ז ת"ו בסופו. וראה הקדמת המק"מ לספרו. כסא מלך לתקו"ז שם. ועוד.

ועד כדי כך, שיי"ט כסלו הוא "מתן תורה"⁸² של פנימיות התורה"⁸³: כשם⁸⁴ שבמתן תורה (של נגלה דתורה) נעשה חידוש עיקרי בתורה, דאף שגם קודם מ"ת הי' ענין התורה (אצל האבות), נתחדש במ"ת שאז ניתנה עצם התורה למטה באופן של התלבשות בענינים שלמטה (וקיום המצוות בדברים גשמיים), כמו"כ הוא בנוגע למתן תורה דפנימיות התורה (ביי"ט כסלו), דאף שגם לפני זה היתה התגלות דפנימיות התורה (ע"י הרשב"י והאריז"ל, ואח"כ ע"י הבעש"ט והמגיד, וגם ע"י אדה"ז לפני המאסר והגאולה), נתחדש בהגאולה דיי"ט כסלו שנתגלה העצם דפנימיות התורה, עי"ז שבא בהתלבשות בהשגה בשכל האדם למטה (משא"כ תורת הנסתר (קבלה) היא בעיקר למעלה מהשגה, ויש בזה רק ידיעת המציאות כנ"ל), ובריבוי ובהפלגה⁸⁵.

ועוד, שגילוי פנימיות התורה ביי"ט כסלו, הוא הטעימה⁸⁶ ("טועמי חיים זכו"⁸⁷) וההתחלה של שלימות גילוי פנימיות התורה לעתיד לבוא,

82) וכמבואר בכ"מ, שחודש סיון, חודש השלישי לחדשי הקיץ, הוא זמן גילוי תורת הנגלה, חודש כסלו, חודש השלישי לחודשי החורף, הוא זמן גילוי פנימיות התורה (ראה שיחת י"ט כסלו (ליל ב') תרפ"ט. לקוטי לוי יצחק אג"ק ע' רה. ריז. ריט. וראה לקו"ש ח"א ע' 75).

83) ראה שיחת י"ט כסלו תרע"ג (ספר השיחות תורת שלום ס"ע 171). ושם, שהוא ע"ד מ"ת דלוחות השניות (ביוה"כ פ), לאחרי הקטרוג כו' על מ"ת דפניה"ת בל"ג בעומר (ע"ד לוחות שניות שניתנו לאחרי שבירת לוחות ראשונות, לאחרי מ"ת דלוחות ראשונות בחגה"ש). וראה גם לקוטי לוי"צ שם ע' רה, שישנה מעלה בגילוי פנימיות התורה בחודש כסלו לגבי מ"ת בחודש סיון, שכסלו הוא חודש השלישי מתשרי, שענינו – עבודת התשובה, ע"ד המעלה דלוחות שניות לגבי לוחות הראשונות שלא היו להם קיום.

יש לומר שזה מתאים להמבואר בשיחת י"ט כסלו תש"ד (ע' 50), שיי"ט כסלו הוא שמחת תורה דפנימיות התורה, כי שמחת היא השמחה על מ"ת דלוחות השניות ביוה"כ פ (אוה"ת שמע"צ ע' א'תשעט ואילך. המשך וככה תרל"ז פפ"ד. סה"מ תרנ"ט ע' מג. המשך תרס"ו ע' שע. ועוד. סה"מ מלוקט ח"א ע' ססג-ד. וש"נ).

וראה גם שיחת י"ט כסלו תרס"ד (ספר השיחות תורת שלום ע' 43): הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם, היינט (יי"ט כסלו) האָט מען געגעבן חסידות כו'. ובשיחת כ"א כסלו תרע"ג (שם ע' 175): דאָס וואָס אידן האָבן געהערט פון רבי'ן (אדה"ז) איז דאָס אַזוי ווי אנכי ולא יהי' לך מפי עצמות המאציל שמענו כו'.

84) ראה ירשימת דברים באותיות המחשבה י"ט כסלו עטר"ת (נדפסה בסה"מ עטר"ת (קה"ת, תשמ"ח) ע' תרעג). הובאה ונת' בד"ה פדה בשלום תרפ"ה (סה"מ תרפ"ה ע' עט).

85) ראה ספר השיחות תורת שלום שם ריש ע' 172.

86) ראה לקו"ש חט"ו ע' 282 ואילך. ח"כ ע' 175. וש"נ.

87) ראה שער הכוונות ענין טבילת ע"ש. ועוד – נסמן בלקו"ש שם.

"ישקני מנשיקות פיהו" (גילוי "סוד טעמי' ומסתר צפונותי")⁸⁸ ובאופן של ראי'⁸⁹, וכידוע⁹⁰ שע"י "יפוצו מעינותיך חוצה" (שהותחל בעיקר בי"ט כסלו) "אתי מר" דא מלכא משיחא.

ויתירה מזה – כמו שמבאר אאמו"ר⁹¹ – שגילוי החסידות (בי"ט כסלו) הוא גבוה יותר גם מגילוי פנימיות התורה (תורת הנסתר) שתגלה ע"י משיח צדקנו, "שלכן בכחה לחבר ב' הבחי' (דנגלה ונסתר דתורה) גם יחד, שהנסתר והרז גופא יהי' מושג בנגלה", להיותה "יותר גבוה מקבלה ונגלה".

וענין זה נראה בגלוי ובפועל אצל בעל הגאולה: החידוש בתורה שהי' על ידו הוא הן בנגלה דתורה – ע"י חיבור השולחן ערוך, והן בפנימיות התורה – חיבור ספר התניא (ודרושי חסידות שלו). וכנרמז בשמו⁹² (הראשון) – "שניאור", על שם ה"שני אור" שנתחדשו על ידו – אור הנגלה ואור החסידות, וכפי שנקרא בפי העולם: בעל התניא והשולחן ערוך. ולא עוד, אלא שחיבר ואיחד נגלה דתורה ופנימיות התורה ("שני אור") באחדות גמורה⁹³ (כמו ש"שניאור" הוא תיבה אחת ושם אחד).

והכח לזה – הוא ע"י גלוי תורת החסידות ע"י אדה"ז, שהיא בחי' יחידה שבתורה, ויתירה מזה – עצם התורה, שלמעלה מד' חלקי התורה פרד"ס (כנגד נרנ"ח שבתורה), למעלה מתורת הנסתר (קבלה) ומתורת הנגלה, ולכן בכחה לחבר שתיהן יחד, "שהנסתר דתורה הסודות היותר עמוקים יושגו בהפשטתן לשכל ע"ד כמו ההשגה דנגלה דתורה", ו"הנסתר והרז גופא יהי' מושג בנגלה"⁹¹.

(88) שה"ש א, ב ובפרש"י.

(89) ראה לקו"ת צו יז, א ואילך. שער האמונה פ"ס. סה"מ תרצ"ט ע' 208. ובכ"מ.

(90) אגה"ק הידועה דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

(91) לקו"ת לוי יצחק אג"ק ע' רכג-ד. וראה לקו"ש חט"ז ע' 39 בשוה"ג. ע' 199 הערה 56.

חכ"ז ע' 388. וראה בארוכה קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"ה ואילך.

(92) ראה בארוכה לקו"ש ח"ו ע' 36 ואילך. וש"נ.

(93) כי דוקא ע"י התלבשות החסידות בהבנה והשגה (ענינו של י"ט כסלו) נתגלה העצם דפנימיות התורה, גם של פנימיות התורה בדורות שלפניו, כולל – של הרשב"י (בל"ג בעומר), שגם הוא איחד נגלה ונסתר דתורה, אבל איחד זה ע"י אדה"ז הוא באופן נעלה יותר כביכול, להיותו בכח של תורת החסידות (עצם דפנימיות התורה), כנ"ל בפנים (וראה לקו"ש חט"ז שם). וראה לעיל הערה 83, העילוי ד"ט כסלו לגבי המ"ת דפנימיות התורה בל"ג בעומר, שהוא ע"ד העילוי דמ"ת דלוחות השניות (ביהכ"פ) לגבי מ"ת דלוחות הראשונות (בחגה"ש).

וכמבואר במ"א⁷⁸, שנוסף על זה שבתורת החסידות באו ביאורים לענינים שונים שבנגלה (ובכל ד' חלקי התורה) – לימוד החסידות מכניס חיות בכל ענין וענין שלומדים בתורה, ש"חי" הוא באופן אחר לגמרי, חיות עצמי, חיות דבחי יחידה. וחיות זו, מוסיפה גם בהירות ועומק יותר בהבנת הענינים.

כלומר: החידוש בנגלה דתורה ע"י תורת החסידות הוא לא רק בהבנת פנימיות הענינים (שבנגלה) בשרשם למעלה (שזהו ע"י לימוד תורת הנסתר, סוד), אבל בפועל הם ב' אופנים שונים בלימוד עם כללים שונים, ובדרגות שונות (לימוד הנגלה וההלכה הוא בעולם העשי', ולימוד הסוד מבאר הענינים כפי שהם בעולם האצילות⁹⁴), אלא גם – הפנימיות של הענינים שבנגלה (לפי כללי הנגלה) עצמם, לפי כללי הפשט, הרמז הדרוש (וגם – הסוד), שהרי יחידה (ועאכו"כ העצם), ביחד ע"ז שהיא למעלה מכל הענינים, נמשכת וחודרת בכלם בדרגתם הם, מכיון שהיא היא ה"עצם" שלהם.

ח. והשייכות דחידוש זה בי"ט כסלו (מ"ת דפנימיות התורה) עם המאסר והגאולה של אדה"ז – היא: כשם שמ"ת (דנגלה דתורה) בא דוקא לאחרי וע"י גלות מצרים, כך מ"ת דפנימיות התורה (בי"ט כסלו) בא דוקא לאחרי וע"י ההעלם והסתר דמאסר אדה"ז (שהי' מפני הקטרוג למעלה על גילוי החסידות), כי "בכל זמן כשמתגלה אור חדש יותר בתורה, ובפרט בחי' גבוה כזו, הי' צ"ל מקודם ההסתר וההעלם דישיבתו במשמר כו"⁹⁵.

ומהטעמים לזה: בכדי לחדש בתורה צ"ל הוספה וחידוש בהאדם (הלומד ומחדש בתורה). כל זמן שהוא נמצא במצבו ודרגתו שרגיל כבר בה, הרי גם פעולתו בלימוד התורה מדודה לפי כחותיו הרגילים. דוקא ע"י המאסר – נתגלה הכחות פנימיים ועצמיים של בעל המאסר (אדה"ז)⁹⁶, וע"י גאולתו נפעל בו חידוש (בדוגמת החידוש של עבד שנשתחרר להבדיל, חידוש משעבוד לגאולה), וע"י – החידוש ("גאולה") בתורת החסידות

94 ראה נגיד ומצוה בתחלתו מע"ח. ועוד – נסמן בלקו"ש ח"ח ע' 187.

95 לקוטי לוי"צ שם.

96 ראה שיחת י"ט כסלו תרס"ג (ספר השיחות תורת שלום ע' 26): מה היות הזה כשכותשין

ואתו הוא מוציא את שמנו כו' כן ע"י הקטרוגים שהיו בפטרבורג נתגלה הפנימיות דוקא כו'.

שנתגלתה על ידו, שהביא את תורת החסידות בהבנה והשגה דחב"ד, אשר עי"ז גילה את העצם דפנימיות התורה.

וויש לומר, שבאמת סדר הפוך הוא, כי תורה היא המקור לכל עניני הבריאה⁹⁷. ולכן צריך לומר, שהסיבה להחידוש שנפעל ע"י המאסר והגאולה היא – הכוונה למעלה שהגיע הזמן להחידוש בתורה ע"י גילוי תורת חסידות חב"ד, וכתוצאה ומסובב מזה הי' ענין המאסר והגאולה שפעל חידוש בבעל המאסר והגאולה, שע"ז הביא בפועל החידוש בתורה על ידו].

ט. ויש להוסיף בזה ע"פ הנ"ל שעל ידי גילוי (הפצת המענינות) החסידות בי"ט כסלו "אתי מר" דא מלכא משיחא: אמרו חז"ל⁹⁸ "אין כל הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות", וכמ"ש⁹⁹ "ציון במשפט תפדה גו", ו"משפט" פירושו – "הלכתא"¹⁰⁰. ולכאורה: איך זה מתאים עם מענה המשיח להבעש"ט, שביאתו תלוי ב"פוצו מעינותיך חוצה", מעינות דפנימיות התורה? והביאור בזה הוא, שע"י (פוצו מעינותיך ד)תורת החסידות (כפי שנתחדש בה ע"י אדה"ז שהביאה בהתלבשות בהבנה והשגה ואיחד נגלה דתורה ונסתר דתורה בשלימות) נתאחדו נסתר דתורה ונגלה דתורה ("משפט"), וע"י החידוש בחסידות נפעל חידוש גם בלימוד המשניות והלכות ("משפט") אשר עי"ז – "הגליות מתכנסות" [ועי"ז יזכו בני"ג גם לתורתו של משיח¹⁰¹, כידוע¹⁰² בענין "ותלמודו בידו"¹⁰³, שע"י לימוד התורה עכשיו (הלימוד בפנימיות התורה וגם הלימוד בנגלה דתורה) יזכו ללימוד התורה לע"ל]. ועפ"ז מובן, שביאת המשיח (ע"י פוצו מעינותיך החסידות) נתקרבה עוד יותר עי"ז שמקשרים גילוי החסידות בי"ט כסלו עם ענין של "משפט" ו"משניות" – הלכות דנגלה דתורה.

(97) ב"ר בתחלתו. זח"ב קסא, ריש ע"ב. ועוד.

(98) ויק"ר פ"ז, ג. וראה תו"א שמות מט, ג. תו"ח שם (יח, א-ב). ובכ"מ.

(99) ישע"י א, כז.

(100) תרגום וישב מ, יג. וראה לקו"ת ר"פ דברים (א, סע"ב).

(101) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב. הנסמך בהערה 89.

(102) ראה לקו"ת תזריע כג, ב. סה"מ מלוקט ח"ב ע' קפה הערה 44.

(103) פסחים נ, א. וש"נ.

עפ"ז יש לבאר גם השייכות דגאולת יי"ט כסלו לענין "פדה בשלום גוי"¹⁰⁴ – כמ"ש בעל המאסר והגאולה באגרת שלו הידועה¹⁰⁵: כשקריתי בספר תהלים¹⁰⁶ בפסוק פדה בשלום נפשי, קודם שהתחלתי פסוק שלאחריו, יצאתי בשלום מה' שלום:

מפסוק זה דרשו חז"ל¹⁰⁷ "אמר הקב"ה כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הציבור מעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם".

ע"י גאולת אדה"ז נעשה "פדה בשלום נפשי" של בעל הגאולה, וגם גאולה וחיידוש בתורתו, תורת החסידות (הקשורה עם ענין השלום כדלקמן), אשר עי"ז נפעל חיידוש בכל התורה ובכל לומדי ועוסקי תורה – "העוסק בתורה", שעליו נאמר "פדה בשלום", "זה שעוסק בדברי שלום דהיינו תורה דכתיב¹⁰⁸ וכל נתיבותי שלום"¹⁰⁹, וגם חיידוש בענין התפלה ("מתפלל עם הציבור"), כנ"ל (ס"ה) שע"י לימוד פנימיות התורה ניתוסף בכוונת התפלה, וגם בגמילות חסדים" (כללות קיום המצוות). ועי"ז נעשית הפדי' של הקב"ה ובניי ("פדאני לי ולבני") מבין אוה"ע, עד לשלימות הפדי' בגאולה האמיתית והשלימה.

י. ועפ"ז יובן הטעם לסיידור חלוקת הש"ס ביי"ט כסלו דוקא – המורה על הציבור ויחוד דנגלה דתורה (ש"ס) ופנימיות התורה (יי"ט כסלו) כי בחג הגאולה דיי"ט כסלו (מ"ת דפנימיות התורה) נעשה חיידוש ("גאולה")¹¹⁰ בכל התורה כולה¹¹¹, גם בנגלה דתורה, תושבע"פ, שכללות

104) תהלים נה, יט.

105) אגרות קודש שלו סל"ח. וש"נ.

106) ויומתק ע"פ המבואר לעיל (ס"ד ואילך) השייכות דתהלים לגילוי פנימיות התורה.

107) ברכות ח, א.

108) משלי ג, יח.

109) פרש"י ברכות שם.

110) וגם בהשנים (תרס"ג-תשי"ג) שלא ערכו בליובאוויטש חלוקת הש"ס ביי"ט כסלו מפני אפס הפנאי, עשו זאת ביום כ"ד טבת, יום ההילולא של אדה"ז, אשר ביום זה "כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו" עולה למעלה ומתגלה ומאיר למטה כו' (אגה"ק סכ"ז-כח). והוא גם ע"ד ענין ה"גאולה" שלו (שפועל בו חיידוש, כנ"ל בפנים) – הגאולה ויצאה ממאסר הנשמה בגוף (בדוגמת גאולתו ביי"ט כסלו ממאסר כפשוטו). ולכן, גם יום זה מתאים לחלוקת הש"ס באופן חדש.

111) ראה אגה"ק דכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע שבערה 9, שבי"ט כסלו ניתן הכח "להמשך

תושבע"פ היא – הש"ס (ששה סדרי משנה וגמרא). [וכמודגש גם בבקשת אדה"ז גופא (באגרת הקודש שלו שנדפסה בספר התניא) "לגמור כל הש"ס בכל שנה ושנה ובכל עיר ועיר לחלק המסכתות כו" (והודאתו על זה באגרת שלו בשנה שלאח"ז, ד"ה "פותחין בברכה")¹¹²].

ויש לומר שענין זה מרומז גם בדברי אדה"ז באגה"ק שם, "וכל אחד ואחד מהלומדים יגמור לעצמו בכל שבוע התמניא אפי שבתהלים", שבוזה מרומז הטעם והשייכות דענין חלוקת הש"ס לגילוי פנימיות התורה (בי"ט כסלו), כי תהלים (בערך לשאר ספרי קודש דתושב"כ) הוא בדוגמת פנימיות התורה בתושבע"פ עצמה, כנ"ל¹¹³.

וכיון שבי"ט כסלו בכל שנה ושנה חוזרים ונשנים הדברים שאירעו בעת הגאולה בפעם הראשונה¹¹⁴ – לכן נוהגים אז לחלק "כל הש"ס כולו"¹¹⁵ (הן משנה (וגם המסכתות שאין בהן גמרא) והן גמרא), כי ביום זה (מדי שנה בשנה) נמשך כח וחיות חדש בלימוד כל התורה (כציווי חז"ל¹¹⁶ "בכל יום ויום יהיו בעיניך חדשים"), כל הש"ס, להתחיל לימוד מסכתות הש"ס באופן חדש (בערך הלימוד בהשנים שלפנ"ז), ובאופן ש"מתכיפין התחלה להשלמה"¹¹⁷, על מנת ללמוד כל המסכתות במשך השנה ולגמרם לי"ט כסלו בשנה הבע"ל, שאז נמשך "אור חדש" לחלק וללמוד כל הש"ס באופן חדש ונעלה יותר.

גילוי אור פנימיות תורתנו הקדושה אשר נמשך ליום הזה בבחי' המשכה כללית על כללות השנה .. להמשיך בחי' עומק ופנימיות תורת הוי' ומצות הוי' מבחי' פנימיות ועצמיות אוא"ס ב"ה שיאיר בפנימיות נפשנו כו". וראה לקו"ד שבהערה הנ"ל.

112) ראה לעיל הערה 5.

113) ועפ"ז י"ל הטעם (לחידודי עכ"פ) שלא נזהרים הלומדים במנהג זה לגמור מזמור קי"ט בכל שבוע, כי פעולת ענין התהלים (ידיעה והכרה בנותן התורה) נעשית גם ע"י לימוד תורת החסידות, שלכן נוהגין לחלק את הש"ס בי"ט כסלו, ר"ה לחסידות.

114) כידוע הפירוש במ"ש (אסתר ט, כח) "הימים האלו נזכרים ונעשים" (רמ"ז בס' תיקון שובב"ם, הובא ונת' בס' לב דוד (להחיד"א) פכ"ט. ולהעיר ממשנה ספ"ג דגיטין. שו"ת הר"י אירגס (בסו"ס מבוא פתחים) ס"ה בארוכה).

115) לשון אדה"ז באגה"ק רס"א (פותחין בברכה), כנ"ל הערה 5. ומלשונו "כל הש"ס כולו" מובן, שהכוונה לשלול רובו ככולו (עיי' ט"ז ואחרונים בשו"ע אר"ח סתקפ"ב ס"ז), ומכאן – דבחלוקת הש"ס צ"ל גם המסכתות שאין בהן גמרא (כמו זרעים וטהרות), וגם תמיד ומדות (אף שאינן אלא סיפור – ראה פיהמ"ש, הועתק בתויו"ט שם).

116) פרש"י יתרו יט, א. עקב יא, יג. תבוא כו, טז.

117) נוסח "מרשות" לחתן בראשית.

ויומתק ע"פ שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר¹¹⁸, שי"ט כסלו הוא "שמחת תורה של פנימיות התורה", ובשמחת "איז מען מסיים און מתחיל די תורה". ויש לומר, שבנדוד (י"ט כסלו) ה"ז כולל גם – הסיום וההתחלה של תושבע"פ (ש"ס).

ולהוסיף, שבי"ט כסלו מתחילים מחדש גם הלימוד בפנימיות התורה ספר התניא, תושב"כ דחסידות¹¹⁹ (שבה מתבטא העצם דפנימיות התורה, בהתלבשות בחב"ד), ע"פ חלוקת התניא לימי השנה ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר (בלימוד שיעורי הת"ת). ויש לומר, שהחידוש בלימוד פנימיות התורה בי"ט כסלו (התחלת ספר התניא מחדש), נותן כח לפעול חידוש גם בלימוד הש"ס (נגלה דתורה), שמחלקים בי"ט כסלו.

יא. ויש לומר שחיבור הנ"ל – בין פנימיות התורה (י"ט כסלו) וחלוקת הש"ס – מרומז גם בתוכן סיום והתחלת הש"ס:

התחלת הש"ס היא – "מאימתי קורין את שמע בערבין": קריאת שמע ענינה – קבלת עול מלכות שמים, ראשית ויסוד כל התורה כולה, ולימודה. וכידוע שזהו מהטעמים שהתחלת הש"ס היא במס' ברכות, ובפרט במצות ק"ש, כי "ראשית חכמה יראת ה'"¹²⁰.

והרי זהו ענינו של לימוד פנימיות התורה – לפעול אצל האדם ענין הקבלת עול והביטול, גם בלימוד הנגלה (לימוד הש"ס) שלו, כנ"ל בארוכה.

סיום הש"ס (משניות) הוא: "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר¹²¹ ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום".

ובביאור הטעם שסיום הש"ס הוא בענין השלום – כתב התו"ט: ה"תורה ראוי שתהא חתימתה בשלום", שהרי "המשניות מלאים ממחלוקת שהי' בין החכמים, ופן יעלה על הלב הנמהר כי מחלוקתיהם היתה מריבה

(118) כנ"ל הערה 83.

(119) מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר (נדפס בקיצורים והערות לתניא ע' קיח ואילך. אגרות קודש שלו ח"ד ע' רסא ואילך. וראה שם ח"ה ע' ז).

(120) תהלים קיא, י. פסקי ריא"ז לברכות בתחלתם (הועתק גם בפיהמ"ש להרמב"ם שם). וראה גם מאירי בפתיחתו (קרוב לסופה), ובריש מס' ברכות.

(121) תהלים כט, יא.

ומצה, אמר כי לא כן הוא, שעוז התורה כלי מלא ברכת ה' הוא השלום, אין בה שמץ ריב וחילוק לבבות כו".

ויש לומר, שענין השלום שנעשה ע"י התורה (אין עוז אלא תורה¹²²) הוא לא רק בין לומדי התורה, אלא (גם ו) בעיקר בין העולם (כולל גם האדם העוסק בתורה) כביכול עם הקב"ה, נותן התורה, כדאיתא במדרש¹²³ שעיי"ז ש"קבלו ישראל את תורת"י נעשה שלום "ביני ובין עולמי", כי, ע"י מתן תורה נעשה חיבור¹²⁴ בין עליונים (הקב"ה) ותחתונים (עולם)¹²⁵.

ויש לקשר זה גם לסיום הגמרא בש"ס¹²⁶ – "כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב, שנאמר¹²⁷ הליכות עולם לו, א"ת הליכות אלא הלכות": שלימות המשכת השלום בעולם – שלום בין הקב"ה נותן התורה והעולם – היא ע"י ההלכה, שבכח ההלכה לשנות מציאות העולם להיות כפי הוראת התורה¹²⁸. וזהו גם מש"נ "הליכות עולם לו א"ת הליכות אלא הלכות", כידוע הכלל¹²⁹ ש"אל תקרי" אינו שולל פירוש הפשוט – כי ע"י הלכה (אין מבטלים המציאות דהליכות עולם, אלא) פועלים בהן עצמן.

והנה, בתורה עצמה – שלימות ענין השלום, בין לומדי תורה, ובין הקב"ה (נותן התורה) והאדם והעולם, נעשה ע"י פנימיות התורה (כמדובר לעיל בארוכה), כי בנגלה דתורה "המשניות מלאים ממחלוקת" (כנ"ל), משא"כ בפנימיות התורה "לית תמן כו' לא מחלוקת כו'", והבירור שנעשה על ידה הוא בדרך שלום ומנוחה (לא כמו הבירור ע"י נגלה דתורה), ולכן הגאולה ד"ט כסלו (גאולה בענין פנימיות התורה) קשורה עם "פדה בשלום נפשי". וע"י לימוד התורה כולה (שהיא תורה אחת) – פנימיות ונגלה

122) ראה ויק"ר פלא, ה. יל"ש בשלח רמז רמד. שהש"ר פ"ב, ג (ג). מדרש תהלים ח, ג. ועוד. וראה לקו"ש חכ"ו ע' 444 הערה ד"ה זה.

123) שהש"ר רפ"ז.

124) תנחומא וארא טו. שמו"ר פי"ב, ג. ועוד.

125) ראה בארוכה הדרן על הש"ס תשמ"ט (תו"מ – הדרנים על הרמב"ם וש"ס ע' תיג ואילך).

126) מס' נדה.

127) חבוקק ג, ו.

128) ראה הדרן הנ"ל (שם ע' תיט ואילך). וש"נ.

129) ראה ס' הליכות אלי ס"ג. ועיין מו"נ ח"ג פמ"ג. שו"ת הרדב"ז ח"ג תשובה אלף סח

(תרמ"ג). אנציקלופדי תלמודית ע' אל תקרי (כרך ב' בתחלתו).

דתורה גם יחד – נעשה שלימות ענין השלום, וגם בעולם ("הליכות עולם").

ועפ"ז מובנת השייכות דסיום הש"ס ותחלת הש"ס נכמנהג ישראל
ש"מתכיפין התחלה להשלמה" – כי שלימות המשכת שלום בעולם ע"י
התורה נעשית ע"י שהלימוד מיוסד על הקבלת עול והביטול לנותן
התורה. ובתורה עצמה – הרי זה ע"י לימוד פנימיות התורה.

ולהוסיף, שגם בהתחלת הש"ס מרומז התוכן דהמשכת שלום בעולם
– "קורין את שמע בערביו", קריאת והמשכת קבלת עול דק"ש (גם) בערב
וחושך העולם.

יב. והנה, ע"פ הנ"ל שעריכת חלוקת הש"ס היא ביי"ט כסלו, מפני
החיבור בין נגלה ופנימיות התורה – הי' מתאים לכאורה שכל אחד ואחד
ילמוד כל הש"ס כולו. ואף שמפני צוק העתים אין ביכולת כל א' בפ"ע
לסיים הש"ס בשנה אחת – הרי בפועל חסר לו, לכאורה, בלימוד כל
הש"ס.

ויש לומר – כמבואר באחרונים¹³⁰ – שע"י השתתפותו והצטרפותו
עם עוד כמה מישראל בחלוקת הש"ס, יש לו שייכות גם ללימודם וחלק
בו, ונחשב לכל א' מהלומדים כאילו למד בעצמו כל הש"ס. ע"ד שמצינו
בהלכות שבת¹³¹ ששנים שעשו יחד מלאכה שא' אינו יכול לעשותה לבדו,
שניהם חייבים, דחשיב שכל א' עשה את המלאכה כולה, ועאכו"כ –
שמרובה מדה טובה¹³² – שכן הוא בחלוקת הש"ס, שמפני צוק העתים
וכיו"ב שכאו"א בפ"ע אינו יכול לסיים כל הש"ס (בעלי עסק – מפני
הציווי הנהג בהן מנהג דרך ארץ¹³³, ויושבי אוהל – מפני החיוב בלימוד
שאר חלקי התורה).

וי"ל יתירה מזה: אפילו מי שביכלתו לסיים בפ"ע כל הש"ס בשנה
אחת – הרי קודם הלימוד יכול הוא לזכות ולתת חלק בת"ת שלו

130) ראה בהנסמן בלקו"ש ח"י ע' 267.

131) שבת צג, א. וש"י.

132) סוטה יא, א. ועוד.

133) ברכות לה, ב.

לאחרים¹³⁴. ובנדו"ד – הרי כאו"א מהמשתתפים בודאי רצונו (בזכות) לימוד כל הש"ס כולו, ובמילא מקנה ומזכה לכל או"א מהמשתתפים בלימודו. ובפרט שלא יחסר לו עי"ז, כי זהו ע"ד המדליק נר מנר¹³⁵. ואדובה – עי"ז הוא מקבל גם המעלה שזיכה את הרבים בלימוד תורתו (ואולי י"ל שעיי"ז יש בזה גם המעלה של ת"ת ברבים).

ועוד מעלה בזה: כשלומד רק מסכת א' לשנה (נוסף על שאר השיעורים שלו) – ביכלתו להתעמק בה בעיון רב, משא"כ אם הוא לומד כל הש"ס כולו, אין לו זמן ללימוד בעיון כ"כ¹³⁶. וכאשר הוא מקנה ומזכה בלימודו גם שאר המשתתפים בחלוקת הש"ס – הרי נוסף להזכות שבדבר, ביכלתו גם לבאר להם בעומק יותר המבואר במסכת שלו¹³⁷, אשר עי"ז "מאיר עיני שניהם הוי"מ"¹³⁸, כי דברי תורה עניים במקום אחר ועשירים במקום אחר¹³⁹.

ולהוסיף, שע"י חלוקת הש"ס בין כו"כ מישראל (גם מי שיכול לסיים בפ"ע כל הש"ס בשנה אחת) – יש בזה ע"ד "המתפלל עם הציבור", וענין של "גמילות חסדים", נוסף ל"העוסק בתורה" – כל הג' ענינים שעל ידם נעשה "פדה בשלום נפשי", "פדאני לי ולבני מבין אומות העולם".

ולכן מובן, שגם מי שביכלתו לסיים כל הש"ס בפ"ע בעיון – תבוא עליו ברכה ובודאי יעשה כן

[ידוע שהרה"ג הרה"ח וכו' ר' אייזיק האַמליער¹⁴⁰ (גם בהיותו צעיר) הי' לומד כל הש"ס בכל שנה ושנה (מלבד לימוד שיעורים הנוספים שלו), ובערב פסח (בהיותו בכור) הי' מסיים כל הש"ס¹⁴¹. כשהחסיד ר' אייזיק

(134) שו"ע יו"ד ר"ס רמו.

(135) ראה במדב"ר פט"ו, יט.

(136) ראה ב"ב קנז, ב וברשב"ם ד"ה מהדו"ב שם.

(137) להעיר משבת (ג, רע"ב): כי קאי רבי בהא מסכתא לא תשיילי במסכתא אחריתי.

(138) משלי כט, יג. תמורה טז, א. וראה הקדמת התניא.

(139) תוד"ה אלא – כריתות יד, סע"א. ירושלמי ר"ה פ"ג סה"ה.

(140) הרב ר' יצחק אייזיק בהר"מ הלוי עפשטיין מהאמיל. – מחסידי אדה"ז, אדמו"ר האמצעי

ואדמו"ר הצ"צ. – אודותו – ראה בארוכה "תולדות הרה"ח ר' יצחק אייזיק" (קה"ת, אה"ק, תשמ"מ).

(141) לא שמעתי באם הי' גם מתענה (לאחרי עריכת ה"סיום"). – הסדר אצל כ"ק מו"ח

אדמו"ר הי', שהתענה בערב פסח ואף עשה "סיום" בעצמו, וגם הי' שומע "סיום" מאחר.

נעשה חסיד והלך לאדה"ז, הצטער אביו על זה מאד (ועד שקרע עליו קריעה, כפי שהי' "נהוג" בימים ההם). אבל לאחרי שאביו ראה שבנו ר' אייזיק (כשחזר לביתו לחג הפסח) ממשיך במנהגו לסיים הש"ס בערב פסח עשה שלום אתו],

אבל נוסף לזה יש לו גם להשתתף בחלוקת הש"ס של כו"כ מישראל¹⁴², בגלל כל המעלות הנ"ל.

יג. כדי להוסיף חיזוק בזה שכל א' יסיים את המסכת שקיבל על עצמו – אשר בזה תלוי' שלימות לימוד כל הש"ס של כל המשתתפים – כדאי וראוי שההתחייבות על לימוד המסכת תבוא בכתב, כי עי"ז יתוסף חיזוק בקיום הלימוד במעשה בפועל,

כמבואר הטעם¹⁴³ שמצינו בכו"כ נבואות שהקב"ה ציוה לנביא לעשות פעולה גשמית בקשר להנבואה, כדי להבטיח את קיום הנבואה בפועל ממש.

וכדי להוסיף עוד יותר בזה – כדאי ליתן הכתב ביד אחר, כי אף שכלפי שמיא גליא, הרי רואים בטבע האדם שכאשר מביע את נדבת לבו בכתב ומוסר זאת למישהו אחר, פועל הדבר תוספת כח וזירוז מיוחד שיעמוד בדיבורו ויקיים את הבטחתו, גם אם יהיו קשיים בדבר, בידעו שהבטחתו באה בכתב, וכתב זה נמצא ביד אחר, שיכול לשאול ולברר אצלו האם אמנם קיים את הבטחתו!

ומטעם זה נהוג לחלק טפסים (כרטיסים) לכל אחד ואחד, ועל המשתתף למלאות הטופס, להודיע המסכת שבה בחר, ולשלחו חתום יחד

142) ולהעיר שכ"ק מו"ח אדמו"ר הי' לוקח (בחלוקת הש"ס) מסכת סנהדרין* (כן נהג ברוב השנים שראיתי**), וכפי שהי' רושם על כרטיסו). ויש לומר, שזהו בהתאם לענינו של נשיא ורועה ישראל, שהוא מורה דרך לכל בני דורו ע"פ הוראות התורה, ולכן המסכת ד"הוי זהיר ב' טפ" (ראה שבת קיח, סע"ב. וראה אגה"ק סוס"ז) היא – סנהדרין, שענינם – מורי הוראה.
143) ראה דרשות הר"ן דרוש ב. רמב"ן לך לך יב, ו. לבוש על הרקנטי לך לך שם.

(* וכן נוהג כ"ק אדמו"ר שליט"א. – בשנת תשי"ב לקח גם מס' סוכה, ובשנת תשס"ז גם מס' תמיד. המו"ל.

(** ובשנת תשי"י לקח מסכת סוכה (ראה לקו"ד ח"ד תקפג, ב).

עם הכתובת שלו לגבאי. וכן נוהגים בי"ט כסלו מדי שנה בשנה בבית מדרשו של כ"ק מו"ח אדמו"ר. ומכמה שנים נקבע מנהג זה ע"י "מחנה ישראל", שמטעם הנהלתה מסדרים את החלוקה, ואל"י שולחים הטפסים הנ"ל.

יד. בודאי יסדרו חלוקת הש"ס גם בי"ט כסלו הבע"ל בכל מקום ומקום, וכל או"א ישתתף בזה ע"י "לקיחת" מסכת א' (ומה טוב – באם זה ביכלתו – ליקח ב' מסכתות או יותר), וכל אלו הרוצים – וגם אותם הנמצאים במקום אשר הוא "קטן מהכיל" לחלק כל הש"ס – ביכלתם להצטרף לחלוקת הש"ס הנעשית כאן בבית מדרשו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ועליהם להודיע זאת ב"טופס" ולמסרו לידי הנהלת "מחנה ישראל".

ובאם, מאיזה סיבה, לא הספיק להודיע מהשתתפותו בחלוקת הש"ס עד י"ט כסלו, ביכלתו להצטרף בזה אח"כ, ובהקדם הכי אפשרי.

והעיקר – כאו"א ילמוד המסכת שבחר בה בהתמדה ושקידה ובשמחה, אשר "פקודי ה' ישרים משמחי לב"¹⁴⁴, אשר עי"ז נמשכות כל הברכות והמשכות, כמ"ש¹⁴⁵ "אם בחוקתי תלכו גו' ונתתי גשמיכם בעתם גו'";

ועוד ועיקר – לסיים המסכת שלו עד י"ט כסלו בשנה הבאה, ובפרט בידעו שבזה תלוי שלימות כל החלוקה, כנ"ל.

והדגשה יתירה בכל הנ"ל בשנה זו – אשר הענין שהזמן גרמא הוא: גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמדובר כמ"פ לאחרונה, שכבר גמרו כל הענינים וצ"ל רק קבלת פני משיח צדקנו בפועל ממש – אשר ענין זה מזרזים עוד יותר ע"י לימוד התורה בכלל, ובפרט לימוד כל הש"ס שמחלקים אותו בי"ט כסלו, מ"ת של פנימיות התורה, כי ע"י "העוסק בתורה כו'" מקיימים הענין ד"פדה בשלום נפשי", "פדאני לי ולבני מבין אוה"ע", בפד"י וגאולה האמיתית והשלימה,

(144) תהלים יט, ט.

(145) ר"פ בחוקתי ובפרש"י.

ואזי נזכה ללמוד תורה מפיו של משיח צדקנו, באופן של ראי', "ישקני מנשיקות פיהו", ועד ל"תורה חדשה מאתי תצא"¹⁴⁶,

ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש, עוד לפני י"ט כסלו, כך שחוגגים את חג הגאולה ביחד עם אדה"ז, בעל השמחה והגאולה, ועם כל הנשיאים, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר, וכאמור, תיכף ומיד ממש.

(משיחות כ"ד טבת תשי"א תשי"ב. י"ט כסלו תשי"ג תשמ"ח. ועוד)

(146) ישע' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.